

Lisiniýä

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Lisiniýä LISINIÝÄ

Eý, Lisiniý, görýärmisiň myçyp barýan arabany?
Eti-gany öz ýerinde, has uly şöhraty şany,
Gopbamsyrap, gaýşarylyp, nowjuwan Wetuliý barýar,
Toplum tutan üýşmeleňe garýar, ulumsy garaýar.
Seret sen, onuň öñünde başyny egýär jemagat,
Betbagtlary liktorlaryň kowusyna ýagşy änet!
Tüýs ýaranjaň senatorlar garaşyp dur, halka gurap.
Ýallaklaşyp ýylgyrýarlar: »Bolarka nähili ýarap?»
Göýä diýrsiň, bir gudratly hudaýa tagat edýärler,
Ýüz-gözünüň hereketin hiç sypdyrman seredýärler,
Gögeleje çagalar hem ylla gar dek çuw ak serli
Garrylaryň hemmejesi çöke düşüp, öpýär ýeri:
Olar üçin batgadaky arabaň yzy mukaddes,
Armansyz sanýar özünü, ýüzün sürtse oña her kes.

Diýgin sen, eý, romul halky, haýsy wagt dyza çökdüñ?
Kimler seniň goluň baglan, kimselerden ejir çekdiň?
Ol buýsanjaň kwiritler zulum astynda ýegşerdi.
Eý, biribar, kim olara munça jebri-jepa berdi?
(Aýtsammykam?) Şol-Wetuliý! Watanya ar getirdi.
Depesine şory çykan gamçysyn göge gösterdi.
Başdan zalym döräp, gowşak senatlara edýär emr;
Rim üçin ol bela boldy ☐ ile abraý gelmez özür.
Wetuliý şasy rımlileň!.. Utanja galdyň, zamana!
Dünýä çepbe-çöwrülip, boljakmy ahyrzamana?
Kim ol eýwan aşagyndan gam-gussaly, gözü girýan,
Galmagally märekäniň arasyndan geçip barýan?
Başyn aşak salypdyr ol, ýol hasasy bar elinde,
Aşyklynyň eti ýaly egnindäki köne jinde.
»Ugur niräk, eý, akyldar, hakykatyň dosty Damet?»
»Baş-aýagym alyp çykdym, bilebilmen ☐ ugrum kaýan.

Rimi baky terk eýledim, gulçulykdan örtenip jan».

Eý, Lisiniý, eý, söwer dost! Iň gowusy, häzir, şu dem,
Göwnümizde ýagşy niýet besleý-besleý ikimizem,
Haýal etmän, goja kişiň yzynajyk düşsek nädýär?
Bu bozulan şäher bilen ömürlik hoşlaşsak nädýär?
Çünki munda kanun, hukuk, konsul, tribun ə bary satlyk,
Satlyk ə hormat, owadanlyk; asyl görmersiň oňatlyk.
Misli elden ele geçýän owadanja käse ýaly,
Goý, degme, ol Gliseriya özün güzel saýyp häli,
Nätanyşlaň daşlaryna gurubersin ýşkyň torun!
Biziň welin ýüregmizde oña birehim bolmaz orun.

Goý, utançsyz, çyn sadık gul Klit bilen ol Korneliý
Ýüz urup yüz nejislige, murdar hapa çümsün ýörsün,
Tagzym kylyp barlylara, öýden öye sümsün ýörsün!
Barypýatan rımlidirin, gursagymda joşýar ganym.
Beýik halkyň bu halyna gynanjymdan ýanýar janym.
Gel, Lisiniý, dert-hesretden aramyzy açaly biz.
Işbaşarmaz alymlardan, galp söýgüden geçeli biz.
Şum pelegiň başa salan jepalarna boýun burman,
Pena gözläp, oba tarap gideli biz, munda durman.

Aşagyna gün düşmeyän agaçlaryň arasyndan,
Tolkunlary örküç-örküç, giň deňiziň gyrasyndan
Mekan tutup, ömür sürers halk gahryndan ätiýaçsyz.
Çola ýerde ine-gana bilimizi ýazarys biz.
Asudalyk höküm sürüyän jaý içinde ýerleşibän,
Ojakdaky ot başında özüm bilen gürleşibän,
Ata-baba ə öñden galan meý käsämi göteribän,
Öten-geçen wakalary göz öňüne getiribän,
Rehimsiz Ýuwenal dek agzymdan ot saçaryn men,
Ile zulmat getirenleň hökman sepin açaryn men.
Ýüzgörmezek satiramda aýyp bary çykar ýuze,
Döwrüň gylyk-häsiýeti aýan bolar neslimize.

Eý, sen, Rim, bet işlerden ýuki ýeten gedem mekan!
Geler welin bir ýowuz gün, şu durkuňa durarmykaň?

Ar alarlar, jeza biýrler; haýbatyňdan nyşan galmaz.
Täji-tagtlar depgilener, zulum aýak üste galmaz.
Janalyjy söweşlerde dörän çyn gaýduwsyz ärler
Saña garşy hut gylyçly, güýçli gollaryn götärler.
Belent-belent daglardan hem deñizlerden aşarlar-da.
Bilmän durkaň üstüň basyp, zarply sil deý joşarlar-da,
Adyň-soruň ýiter, Rim  gözedürtme tümlük örter.
Ötegçi hem weýranhana bir nazaryn aýlap öter.
Gaýgy-gama özün berip, gygyrar ol oňa garap:
»Azatlykdan Rim ulalyp, gulçulykdan boldy harap».

A. S. Puşkin

Terjime eden: Ýagmyr Pırgulyýew Goşgular